

Strípky Čriepky

Časopis Čechů, Moravanů, Slezanů a Slováků na Novém Zélandě

Číslo 04 (No.04)

Duben 2013 (April 2013)

Ročník 24 (Vol. 24)

Jan Neruda

Život

Jan Neruda (9. července 1834 Praha – 22. srpna 1891 Praha) byl významný český básník z období realismu a novinář, člen družiny májovců. Pocházel z pražské Malé Strany, narodil se v Újezdských kasárnách. V ulici Ostruhová (později byla přejmenována na Nerudovu) v domě U Dvou slunců žil v letech 1845–1857. Od roku 1845 studoval na malostranském gymnáziu a od roku 1850 na Akademickém gymnáziu, které tehdy sídlilo v Klementinu. Po maturitě se neúspěšně pokoušel, na nátlak otce, studovat práva. Prošel několika úřednickými zaměstnáními, v nichž ale nebyl spokojen, proto zkusil, tentokrát z vlastní vůle, studovat filosofii (toto studium také nedokončil).

Jako novinář začínal v Národních listech – listu mladočechů, později působil v časopisech Obrazy domova a Čas. Přispíval i do časopisu Květy, spolu s V. Hálkem vydával časopis Lumír.

Roku 1871 byl prohlášen za zrádce národa. V této době podnikl několik cest do Německa, Francie, Maďarska, Itálie, Řecka a Egypta. O těchto cestách si vedl záznamy, které jsou zajímavým svědectvím o životě této doby, s velmi zajímavými postřehy, které jej ukazují coby dobrého pozorovatele.

Od r. 1883 až do své smrti bydlel na Novém Městě ve Vladislavově ulici 1382/14.

Osobní život

Nikdy se neoženil, ale své první lásce – Anně Holinové to pravděpodobně nabídl. Anna Holinová byla jeho celoživotní láska, věnoval jí řadu svých básní, ostatní ji nazývají věčnou Nerudovou nevěstou.

Jeho druhou láskou byla spisovatelka Karolína Světlá, kterou považoval za ideální ženu. Karolína Světlá jej povzbuzovala při jeho tvorbě a často mu také finančně vypomáhala. On jí byl zase rádcem při jejích prvních literárních pokusech. Když mu pak jednou hrozilo vězení pro dlužníky, prodala Karolína Světlá rodinný šperk a peníze mu půjčila. Celá událost se ale dostala na veřejnost a rozezlený manžel Karoliny Světlé, prof. Petr Mužák, jej donutil, aby mu vydal všechny dopisy, které kdy dostal od jeho ženy. Na manželce si zase vymohl slib, že se s Nerudou už nikdy nesejde. Tak navždy skončilo přátelství Karoliny Světlé s Janem Nerudou.

V roce 1862 se znovu zamiloval, tentokrát do patnáctileté dívky Terezie Marie Macháčkové (měla sestru dvojče Marii Terezii), dcery továrníka z Králova Dvora u Berouna (některé prameny

nesprávně uvádí Dvůr Králové). První milostný dopis se jí však odváží poslat až o tři roky později, kdy už je ale Terezie těžce nemocná tuberkulózou. Téhož roku Terezie zemřela. Jako starý se zamiloval do jisté Boženy (příjmení je neznámé), která v tu dobu byla velmi mladá.

Po celý svůj život se cítil zneuznán a od toho se odvíjel jeho často až záporný vztah k lidem. Měl problémy s alkoholem. Kvůli svým pravidelným návštěvám hostinců se dostával do řeči pražské společnosti a vídeňský list Montagsrevue o něm jednou hanlivě napsal, že je líný a oddává se pití kořalky (on sám psal: "Do padesáti jsem miloval, od padesáti je mi líno, do padesáti jsem pivo pil, od padesáti piji víno"). Pravdou je, že nevynikal pílí a protože neměl jiný příjem, musel na sklonku života psát jeden fejeton týdně do Národních listů, aby vůbec přežil. Jak píše Ladislav Quis ve svých memoárech: A ty fejetony psal těžce, s přemáháním, často si mi na to stěžoval a též mi o tom psal. Většinu života prožil v nouzi, na čemž měl alkohol jistě velký podíl.

Poslední léta života

Návštěvy hostinců musel omezit v roce 1879, kdy onemocněl zánětem žil a od té doby už mohl jen těžko chodit do schodů. Nedocházel už ani do redakce Národních listů a fejetony od něj odnášel poslíček. V roce 1888 uklouzl v zimě na náledí, roztránil si česku a toto zranění se mu už nikdy zcela nezhojilo. Zemřel 22. srpna 1891 na rakovinu tlustého střeva.

Byl pochován na Vyšehradském hřbitově v Praze. Měl být jako první pohřben na pražském Slavíně, ale na své vlastní přání byl pohřben do hrobu "pod širým nebem".

Novinář

Stal se zakladatelem českého fejetonu. Jako novinář byl oblíben; zvláště jeho fejetony (často podepisované rovnostranným trojúhelníkem) patřily ve své době k nejčtenějším. První opravdové zaměstnání získal v německy psaném časopise Tagesbote aus Böhmen. V roce 1859 vstoupil do redakce vilímkovských Obrazů domova. Roku 1861 zase do redakce Krásova Času, a odtud společně s Karlem Sladkovským a dalšími demokratickými novináři do časopisu Hlas.

Spisovatel

Jeho prozaické dílo, ačkoli zdaleka nedosahuje kvalit jeho poezie, bylo oceňováno již za jeho života. Jeho dílo je spjato s Prahou (například Povídky malostranské). Patří k nejvýznamnějším autorům české literatury vůbec.

Básník

Jeho básnické dílo je nicméně plné skepse a pesimismu, který občas zachází až k hranicím nihilismu. Jazyk jeho literárního díla je bohatý, používá archaismy, zastaralé gramatické tvary a obraty. Často převrací slovosled. Zdůraznění děje provádí opakováním výrazů. Příslowce dává na konec věty a zkracuje tvary přídavných jmen. Jeho básnické dílo bylo pro svůj pesimismus nepochopeno, a jeho kvality začaly být běžně uznávány až zhruba dvacet let po jeho smrti.

Sběratel

Měl jednu sběratelskou zálibu, sbíral staré pečetě a mince a proto také navštěvoval často pražské aukce. Později svou sbírku českých, římských a byzantských mincí věnoval Muzeu Matice opavské, jehož založení v roce 1883 podporoval.

Převzato z Internetu